

THỰC TRẠNG HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC THEO TIẾP CẬN NĂNG LỰC TẠI CÁC TRƯỜNG TIỂU HỌC THÀNH PHỐ THỦ DẦU MỘT, TỈNH BÌNH DƯƠNG

Hồ Văn Thông, *Trường Đại học Thủ Dầu Một*
 Nguyễn Thị Thuý Kiều, *Học viên cao học lớp CH19QL02,*
Trường Đại học Thủ Dầu Một
 Email: *thuykieutiny@gmail.com*

Tóm tắt: Trong nội dung bài viết, tác giả trình bày thực trạng còn tồn tại, bất cập của hoạt động dạy học theo tiếp cận năng lực ở các trường tiểu học trên địa bàn TP. Thủ Dầu Một, tỉnh Bình Dương; từ đó đề xuất các biện pháp nhằm giúp cho công tác tổ chức hoạt động dạy học theo tiếp cận năng lực ở các trường tiểu học đáp ứng được với sự phát triển của xã hội hiện nay.

Từ khóa: Dạy học, hoạt động, tiếp cận năng lực, trường Tiểu học
 Nhận bài: 25/6/2022; Phản biện: 27/6/2022; Duyệt đăng: 30/6/2022

1. Đặt vấn đề

Thực tế ở các trường tiểu học của TP. Thủ Dầu Một, việc sử dụng dạy học theo tiếp cận năng lực (TCNL) còn chưa đồng bộ, thể hiện nhiều bất cập trong việc triển khai nội dung, mục tiêu, phương pháp, hình thức dạy học. Trong nội dung bài viết, tác giả trình bày thực trạng còn tồn tại, bất cập của hoạt động dạy học (HDDH) theo TCNL ở các trường tiểu học trên địa bàn TP. Thủ Dầu Một, để từ đó gợi ý việc đề xuất các biện pháp giúp cho công tác tổ chức HDDH theo TCNL ở các trường tiểu học đáp ứng được với sự phát triển của xã hội hiện nay.

2. Một số khái niệm cơ bản:

2.1. Khái niệm hoạt động dạy học

HDDH là một bộ phận của quá trình tổng thể giáo dục nhân cách toàn vẹn, là quá trình tác động qua lại giữa giáo viên (GV) và học sinh (HS) nhằm truyền thụ và lĩnh hội tri thức khoa học, những kỹ năng, kỹ xảo hoạt động nhận thức thực tiễn, để trên cơ sở đó hình thành thế giới quan, phát triển năng lực sáng tạo, xây dựng các phẩm chất nhân cách của người học.

Một ý kiến khác, HDDH là một hoạt động nhận thức độc đáo của người học, thông qua đó người học chủ yếu thay đổi chính bản thân mình và ngày càng có năng lực hơn trong hoạt động tích cực nhận thức và cải biến hiện thực khách quan. HDDH gồm hai mặt của một quá trình dạy và học luôn đi kèm biện chứng với nhau.

2.2. Khái niệm năng lực

Theo Từ điển Bách khoa Việt Nam (2003), năng lực là đặc điểm của cá nhân thể hiện mức độ thông thạo - tức là có thể thực hiện một cách thành thục và chắc chắn một số dạng hoạt động nào đó.

Theo Nguyễn Văn Cường và Bernd Meier: Năng lực là khả năng thực hiện có trách nhiệm và hiệu quả các hành động, giải quyết các nhiệm vụ, vấn đề trong những tình huống khác nhau thuộc các lĩnh vực nghề nghiệp, xã hội, cá nhân trên cơ sở hiểu biết, kỹ năng, kỹ xảo và kinh nghiệm cũng như sự sẵn sàng hành động.

3. Thực trạng HDDH theo TCNL tại các trường tiểu học TP. Thủ Dầu Một

Để đánh giá HDDH theo TCNL tại các trường tiểu học TP. Thủ Dầu Một, chúng tôi đã thực hiện khảo sát tại 10/21 trường tiểu học tại TP. Thủ Dầu Một, trên tổng số 240 cán bộ quản lý và GV. Kết quả thu được như sau:

3.1. Thực trạng về mục tiêu HDDH theo TCNL tại các trường tiểu học TP. Thủ Dầu Một

Bảng 3.1. Mức độ thực hiện và hiệu quả đạt được về mục tiêu HDDH theo TCNL

Mục tiêu	Mức độ thực hiện (SL)					ĐTB	Kết quả đạt được (SL)					ĐTB
	5	4	3	2	1		5	4	3	2	1	
1. Tạo môi trường học tập năng động, tạo cảm giác thích thú và ham học hơn cho HS.	98	89	36	10	7	4,09	86	67	56	18	13	3,79
2. Góp phần đa dạng các hình thức học tập trải nghiệm.	110	91	30	7	2	4,21	104	59	44	18	15	3,91
3. Động viên, khuyến khích HS đưa ra ý kiến, trình bày sản phẩm học tập của mình.	102	92	30	10	6	4,14	86	60	50	25	19	3,66
4. Tạo ra những buổi học trải nghiệm có ý nghĩa tích cực.	104	89	25	18	4	4,13	87	67	50	17	19	3,77
Góp phần hình thành và phát triển năng lực cần thiết cho HS.	118	93	21	6	2	4,32	112	58	40	14	16	3,98
5. Tạo sự công bằng cho tất cả HS trong quá trình học tập.	95	90	38	9	8	4,06	84	67	44	25	20	3,70
Điểm trung bình chung						4,15						3,80

(Mức độ thực hiện: 1. Không thường xuyên; 2. Ít thường xuyên; 3. Bình thường; 4. Thường xuyên; 5. Rất thường xuyên)

(Kết quả đạt được: 1. Kém; 2. Yếu; 3. Trung bình; 4. Khá; 5. Tốt)

Số liệu *bảng 3.1* cho ta thấy, việc thực hiện mục tiêu HDDH theo TCNL tại các trường tiểu học được thực hiện "thường xuyên" (ĐTB=4,15) và kết quả đạt được ở mức

“khá” (ĐTB=3,80), trong đó mục tiêu “Góp phần hình thành và phát triển năng lực cần thiết cho HS” (ĐTB=4,32) và “Góp phần đa dạng các hình thức học tập trải nghiệm” (ĐTB=4,21) được thực hiện ở mức rất thường xuyên, các mục tiêu còn lại đều ở mức thường xuyên, tất cả các mục tiêu đều đạt được ở mức khá. Hai mục tiêu có kết quả thấp nhất là “Tạo môi trường học tập năng động, vui vẻ, tạo cảm giác thích thú và ham học hơn cho HS” (ĐTB=4,09) và “Tạo sự công bằng cho tất cả HS trong quá trình học tập” (ĐTB=4,06).

3.2. Thực trạng về nội dung HĐDH theo TCNL tại các trường tiểu học TP. Thủ Dầu Một

Bảng 3.2. Mức độ thực hiện và kết quả đạt được về nội dung HĐDH theo TCNL

Nội dung	Mức độ thực hiện (SL)					ĐTB	Kết quả đạt được (SL)					ĐTB
	5	4	3	2	1		5	4	3	2	1	
1. Nội dung dạy học hướng đến việc xây dựng các năng lực chung cho HS (năng lực tự chủ và tự học; năng lực giao tiếp và hợp tác; năng lực giải quyết vấn đề và sáng tạo).	98	105	20	10	7	4,15	69	68	59	25	19	3,51
2. Nội dung dạy học hướng đến việc xây dựng các năng lực đặc thù cho HS (năng lực ngôn ngữ; năng lực tính toán; năng lực khoa học; năng lực công nghệ; năng lực tin học; năng lực thẩm mỹ; năng lực thể chất).	101	104	19	9	7	4,18	59	61	57	37	26	3,37
Điểm trung bình chung						4,16						3,44

Số liệu bảng 3.2 cho ta thấy, việc thực hiện các nội dung HĐDH theo TCNL ở mức thường xuyên (ĐTB=4,16), đạt kết quả ở mức khá (ĐTB chung là 3,65). Trong đó, nội dung “dạy học hướng đến việc xây dựng các năng lực chung cho HS (năng lực tự chủ và tự học; năng lực giao tiếp và hợp tác; năng lực giải quyết vấn đề và sáng tạo)” đạt kết quả ở mức tốt (ĐTB=3,51). Còn nội dung “dạy học hướng đến việc xây dựng các năng lực đặc thù cho HS (năng lực ngôn ngữ; năng lực tính toán; năng lực khoa học; năng lực công nghệ; năng lực tin học; năng lực thẩm mỹ; năng lực thể chất)” lại được đánh giá ở mức trung bình (ĐTB=3,37).

3.3. Thực trạng về phương pháp dạy học theo TCNL tại các trường tiểu học TP. Thủ Dầu Một (bảng 3.3)

Số liệu bảng 3.3 cho ta thấy, các GV vẫn chủ yếu cải tiến các phương pháp dạy học truyền thống (mức thường xuyên cao hơn), các phương pháp còn lại sử dụng ở mức thường xuyên (ĐTB chung là 4,12 - mức thường xuyên); tất cả các phương pháp đều đạt hiệu quả ở mức khá (ĐTB=3,64). Như vậy, trong quá trình tổ chức hoạt động dạy học theo TCNL, GV đã sử dụng các phương pháp dạy học tích cực, bước đầu đã có kết quả khả quan.

3.4. Thực trạng về hình thức dạy học theo TCNL tại các trường tiểu học TP. Thủ Dầu Một

Bảng 3.3. Mức độ thực hiện và hiệu quả đạt được về thực hiện các phương pháp dạy học theo TCNL

Phương pháp	Mức độ thực hiện (SL)					ĐTB	Kết quả đạt được (SL)					ĐTB
	5	4	3	2	1		5	4	3	2	1	
1. Cải tiến các phương pháp dạy học truyền thống.	102	97	28	8	5	4,18	66	71	67	22	14	3,64
2. Vận dụng dạy học giải quyết vấn đề.	93	103	26	7	11	4,08	65	65	54	33	23	3,48
3. Vận dụng dạy học theo tình huống.	98	102	22	11	7	4,14	79	68	61	12	20	3,73
4. Vận dụng dạy học theo định hướng hoạt động.	99	94	28	10	9	4,10	68	74	56	23	19	3,62
5. Tạo tâm thế học tập thoải mái, hào hứng cho HS trước khi bắt đầu tiết học.	95	105	23	8	9	4,12	73	66	65	23	15	3,66
6. Tạo tâm thế cho HS tự giải quyết vấn đề và hoàn thành nhiệm vụ học tập.	96	102	23	11	8	4,11	72	74	54	22	18	3,67
7. Xây dựng nội dung các bài học có sự liên kết với các tình huống thực tiễn.	97	103	22	6	12	4,11	75	67	62	23	13	3,70
Điểm trung bình chung						4,12						3,64

Bảng 3.4. Mức độ thực hiện và hiệu quả đạt được về việc thực hiện các hình thức dạy học theo TCNL

Hình thức	Mức độ thực hiện (SL)					ĐTB	Kết quả đạt được (SL)					ĐTB
	5	4	3	2	1		5	4	3	2	1	
1. Sử dụng kĩ thuật dạy học phát huy tính tích cực và sáng tạo.	105	74	25	11	5	4,18	62	68	58	27	26	3,48
2. Chú trọng các phương pháp dạy học theo đặc thù bộ môn.	100	96	23	11	9	4,09	61	59	59	35	26	3,39
3. Bồi dưỡng phương pháp dạy học tích cực cho HS.	101	92	28	10	9	4,11	59	61	56	35	29	3,36
4. Có sự lồng ghép, kết hợp đa dạng các phương pháp dạy học.	103	92	26	12	7	4,13	61	67	58	30	24	3,45
5. Tổ chức cho học sinh làm việc nhóm nhiều hơn.	101	92	27	13	7	4,11	59	58	61	37	25	3,37
6. Tổ chức rèn cho HS các kĩ năng giải quyết tình huống giả định gắn với thực tế.	100	96	24	10	10	4,04	60	61	58	35	26	3,39
7. Tổ chức, hướng dẫn cho các em kĩ năng tư học.	102	93	26	14	5	4,14	60	63	57	34	26	3,40
Điểm trung bình chung						4,11						3,41

Kết quả ở bảng 3.4 cho thấy, việc sử dụng kĩ thuật dạy học phát huy tính tích cực và sáng tạo thường xuyên sử dụng nhất (ĐTB=4,18), các hình thức còn lại cũng ở mức thường xuyên. Kết quả này tiếp tục khẳng định rằng việc thực hiện tổ chức dạy học theo TCNL còn hạn chế. Hiệu quả đạt được của các hình thức còn ở mức trung bình khá (ĐTB=3,36 đến ĐTB=3,45).

4. Kết luận

Trong bối cảnh hiện nay, đổi mới căn bản, toàn diện GD&ĐT là một tất yếu khách quan để nâng cao dân trí, đào tạo nhân lực, bồi dưỡng nhân tài đáp ứng yêu cầu nguồn nhân lực cho sự nghiệp phát triển kinh

tế - xã hội của đất nước. Nhằm tích cực chuẩn bị cho việc thực hiện chương trình, SGK mới, Bộ GD&ĐT đã ban hành nhiều công văn và tổ chức nhiều hội thảo chỉ đạo các Sở GD&ĐT và các trường phổ thông thực hiện đổi mới HĐDH theo TCNL. Mục đích là để các nhà trường, các thầy, cô giáo, các nhà quản lý giáo dục, HS, định hướng cho cha mẹ HS bước dần vào quỹ đạo đổi mới, đổi mới dần dần từng bước, tiếp cận với xu thế mới trong chương trình, SGK, phương pháp dạy học, kiểm tra, đánh giá để khi thực hiện chương trình mới không bỡ ngỡ.

Qua kết quả nghiên cứu thực trạng về việc tổ chức HĐDH theo TCNL tại các trường tiểu học TP. Thủ Dầu Một cho thấy: Hầu hết GV ở trường tiểu học đã tổ chức các HĐDH theo TCNL, đã quan tâm đến việc thực hiện: mục tiêu, nội dung, xây dựng kế hoạch và sử dụng các phương pháp, hình thức dạy học hiện đại trong tổ chức HĐDH theo TCNL của HS. Tuy nhiên, việc phân công GV lập kế hoạch chi tiết cho từng môn học cụ thể theo hướng TCNL và tổ chức cho GV đổi mới hình thức, phương pháp kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của HS theo hướng TCNL chưa mang lại hiệu quả cao. Việc sử dụng các phương pháp dạy học theo TCNL còn khó khăn đối với nhiều GV. Vì vậy, Hiệu trưởng các trường tiểu học cần nhìn nhận rõ thực tế để từ đó đề xuất các biện pháp quản lý HĐDH theo

TCNL phù hợp với tình hình thực tiễn của địa phương, đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục hiện nay. □

Tài liệu tham khảo

- [1]. Đảng Cộng sản Việt Nam, (2013). *Nghị quyết số 29-NQ/TW về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo*.
- [2]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2009). *Đổi mới quản lý nâng cao chất lượng giáo dục theo chủ đề năm học 2019-2020 và các quy định mới nhất đối với trường học*. NXB Lao động, Hà Nội.
- [3]. Hà Thế Ngữ & Đặng Vũ Hoạt (1987). *Giáo dục học*, tập 1-2. NXB Giáo dục, Hà Nội.
- [4]. Lê Đình Trung, Phan Thị Thanh Hội (2016), *Dạy học theo định hướng hình thành và phát triển năng lực người học ở trường phổ thông*. NXB Đại học Sư phạm.
- [5]. Nguyễn Thu Hà (2014), *Giảng dạy theo năng lực và đánh giá theo năng lực giáo dục: Một số vấn đề lý luận cơ bản*, Tạp chí Khoa học Đại học quốc gia Hà Nội, tập 30, số 2.
- [6]. Nguyễn Văn Cường, Bernd Meier (2011), *Bài giảng Cơ sở đổi mới phương pháp dạy học*. Trường Đại học Sư phạm Hà Nội - Trường Đại học Potsdam.
- [7]. Nguyễn Văn Tuấn (2009), *Lý luận dạy học*. Trường Đại học Sư phạm TP. Hồ Chí Minh.
- [8]. Phạm Minh Hạc (1999), *Giáo dục Việt Nam trước ngưỡng cửa của thế kỉ XXI*. NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội.

Actual situation of teaching activities according to competency based approach in the primary schools in Thu Dau Mot city Binh Duong province

Ho Van Thong, Thu Dau Mot University
 Nguyen Thi Thuy Kieu, Post graduate, Class CH19QL02
 Thu Dau Mot University
 Email: thuykieu@tntu.edu.vn

Abstract: In the article, the authors present the existing situations and inadequacies of competency-based teaching activities in the primary schools in Thu Dau Mot city, Binh Duong province. From there, they propose measures to help the organization of capacity based teaching activities in the primary schools meeting the development of today's society.

Keywords: Teaching, activity, capacity based approach, primary school.